

Vissza a Tayl

Szinte mindenkinek volt gyerekkorában kedvenc autója, amelyért rajongott – egy Matchbox vagy esetleg egy filmes kocsi. Rengeteg ikonikus autós szerep volt a filmtörténelemben, de egyik sem tett olyan mély benyomást a vásznon, mint Steve McQueen 1968-as Ford Mustang GT 390 Fastbackje a San Franciscó-i zsaruban.

Axel E. Catton
Fotó: Morgan Segal

Tíz éves voltam, amikor a San Franciscó-i zsaru teljesen beszippantott – az üldözés, a sebességváltások hangja és a rengeteg (összesen hat) repülő Dodge Charger díszlámpa. El tudják képzelni azt az érzést, amikor Sean Kiernan, a főszereplő autó, a Bullitt tulajdonosa felhívott néhány héttel ezelőtt, hogy lenne-e kedvem megnézni a vilá-

gon egyedüli újságíróként, ahogy a Bullitt visszatér az eredeti San Franciscó-i filmhelyszínekre? Még szép! Odafelé az úton vissza is idéztem az ikonikus jeleneteket.

A film főszereplő autóiról több mint 40 évig mindenki úgy gondolta, hogy eltűntek – egészen idén januárig, amikor Sean Kiernan – akinek a családjáé volt a Bullitt 44 évig –, a Detroiti Autószalonon felgördült vele a színpadra. Épp ott volt Steve McQueen unokája, Molly is. Azóta mindenhol járt már a Bullitt-tal, Detroittól Goodwoodig, és most a kedvünkért

Mindössze
10 perc 53
másodperc az autós
üldözés San Francisco
utcaín, mégis lerakta
a műfaj alapkö-
veit.

or Streetre

visszatért oda, ahol a Bullitt legendássá vált. Annak ellenére, hogy az autó nincs regisztrálva, Sean beleegyezett, hogy még egy San Franciscó-i körre elviszi a Bullittot, habár nem az 1968-as tempóban.

A film főszereplője, a hollywoodi sztár és autóversenyző, Steve McQueen tudta, hogy az autós üldözés a film egyik központi eleme kell, hogy legyen – ez volt egyébként a produkciós cége, a Solar Company egyik első munkája a Warner Brothers stúdió számára. McQueen igazi moziélményt akart, ezért élőben, az utcán vették fel az üldözős jeleneteket. 10 perc 53

másodpercig le sem lehet venni a szemünket a városban közel 180 km/h-val száguldó autóról. Nagy látószög és közelik váltják egymást, nincs semmilyen zene vagy párbeszéd – ez forradalminak számított 1968-ban. Annyira, hogy Frank Keller Oscart is nyert vele. McQueen az angol Peter Yates-t bízta meg a rendezéssel, miután látta a hasonlóan ütős autós üldözést Yates Robbery című filmjében.

McQueen és a dublőrkoordinátor, Carey Loftin meghívták Bud Ekinst, hogy csatlakozzon a filmhez. Ekins McQueen dublőreként motoros ugratásokkal kezdte karrierjét A nagy

szökésben. Max Balchowsky a Los Angeles-i Hollywood Motorstól érkezett, hogy két autót építsen a filmhez, egymást követő alvázszámokkal: ez lett az 558-as és az 559-es.

A forgatás óta évtizedekig mindkét autót eltűntnek hitték, egészen 2017-ig, amikor az 558-as alváza és néhány alkatrésze felbukkant Kaliforniában. Az 559-est viszont 40 évig nem látta senki – mostanáig. Az 558-as a legendás Taylor és Filbert Street-i ugratásokra volt tervezve, bukókerettel. A filmben Bud Ekins vezette az 558-ast, minden más jelenetet, ahol Steve McQueent látjuk vezetni,

Az 559-es kocsival vették fel az üldözési jelenetek legnagyobb részét, az ugratásokat az 558-assal

az 559-essel forgatták. Az autós jelenetek nagy része az 559-essel forgott, miután az 558-as alaposan megsérült az ugratások során. Rajongók figyelem: azokban a jelenetekben, ahol McQueen vezet, az ő arca látszik a visszapillantó tükörben – amikor viszont Ekins vezet, a tükör meg van döntve.

McQueen és Balchowsky is azt akarták, hogy az autó morcosan, kicsit rosszfiúsan nézzen ki. A „highland green” festést (amelyet tévesen British racing greennek hívtak a Road & Track hirdetésben) mattították, hogy kevésbé tükröződjön – ami egyébként még nehezebbé teszi manapság Sean számára, hogy eredeti állapotában tudja tartani az autót. „Az egész karosszériát hidrofób réteggel vontam be, hogy minimalizáljam a káros környezeti hatásokat” – meséli.

A hátsó lökhárítót lematították, és eltávolítottak róla minden feliratot, a tolatólámpákat leszedték, a krómozást szintén, csak egy kis csík maradt meg a csomagtartó felső részén. Elöl nincs vágató lóalak, ugyanezen okból. A karosszérián és a motortérben látszik még a kameraállványok nyoma, a csomagtartóban pedig az óriási lyuk, amely a

Sean Kiernan, a kocsí mai gazdája vitte vissza a Mustangot San Franciscóba

Mindössze
10 perc 53
másodperc az autós
üldözés San Francisco
utcáin, mégis lerakta
a műfaj alapköve-
telményeit.

Taylor Street, San Francisco, Frank Bullitt hadnagy háza

kamerákhoz használt generátor szellőztetője volt „Hallottam, hogy néhányan azt terjesztették, hogy füstgép volt ott hátul, de csak egy generátor” – hangsúlyozza Sean.

A motort ugyancsak alaposan átalakították. A 6,4 literes (390 köbhüvelykes) V8-as másik vezértengelyt kapott, módosított hengerfejet és kipufogórendszert. „Nem azért, hogy erősebb legyen, inkább, hogy több nyomaték legyen benne kis fordulaton is” – magyarázza Sean. Balchowsky beépített még egy Autolite karburátort is, amely a mai napig a helyén van.

„Az autónak tényleg ilyen a hangja” – erősíti meg Sean, de a filmhez külön vették fel a hangot, és utólag hozzáadták, ami megmagyarázza a fura, „dupla kuplungolást” is. Feltételezhetjük, hogy hátul a generátor túl nagy lármát csapott, és az élőben felvett hang így használhatatlan volt.

A néma tanú című könyv, amelynek alapján a film készült, New Yorkban játszódik, Yates azonban San Franciscót választotta, főleg mivel a polgármester promotálni akarta a várost, mint filmhelyszínt, Los Angeles ellenében. A végén a csapatnak négy hete volt rá, hogy felvesse az üldözési jelenetet, egy 60 tömbös

lezárt területen belül. McQueen maximalista volt, és addig forgatott egy-egy jelenetet, amíg el nem érték pontosan azt, amit elképzelt.

Az 559 hollétéről mindig akadtak spekulációk, számtalan autót mutattak be „az igazi Bullittként”, amelyek természetesen változó minőségű hamisítványok voltak. Minden megváltozott, amikor a Ford bemutatta a Bullitt Mustang 2019-es változatát 2018. január 14-én, a Detroiti Autószalonon. Steve lányunokája, Molly McQueen is ott volt a bemutatón Sean Kiernan és az ő igazi Bullittja, az 559-es mellett. Azóta Sean turnézik a világban a Bullittal a Ford Motor Company és a Historic Vehicle Association támogatásával.

Amikor a páros San Franciscóba készült visszatérni az új modell sajtóeseményére, Sean megkérdezte, lenne-e kedvem egy nappal korábban találkozni és a világ egyetlen újságírójaként végigmenni vele még egyszer az eredeti autós üldözés helyszínein.

Egy borongós vasárnap reggel Morgan Segal fotós és jómagam várunk a Bullittre a Chestnut és Taylor Street sarkán, San Francisco North Beach kerületében. Itt kezdődött az üldözés. A bal oldalunkon Bill Hickman

duplőr beköti az övét a koromfekete Dodge Chargerében. A mozi közönsége látta, ahogy a Charger befordul a Chestnut Streetre, a Bullitt viszont beragad, mert a forgalom elállja az útját a Taylor Streeten. A háttérben, a Columbus Avenue-n óriási tábla hirdeti a Bimbo Club 365-öt, amely még ma is ott van.

A megfelelő pillanatban megjelenik egy fekete Ford F-350 pickup (mi más?), hosszú, zárt utánfutót húzva maga után – kiderül, hogy Sean maga intézi a szállítást. Mivel vasárnap van, Sean le tudja parkolni az utánfutót közvetlenül a Chestnut Streeten. Habár biztosan érzi a pillanat jelentőségét, nem árulja el. „Persze, hogy van biztosítása a kislánynak. De a regisztráció, hát, a papírokra még várunk, szóval ne csapjunk túl nagy zajt. Mehetünk?” Várjunk csak! „Kislány”? „Persze, a Bullitt egy hölgy, mindig is az volt” – nevet Sean.

Aztán kinyitja az utánfutót, és életemben először látom élőben a Bullittot. Itt, San Franciscóban. Autóskarrierem csúcspontjának hívni ezt a pillanatot – enyhe kifejezés. Sean gyorsan beindítja a pompás V8-at. Te jó ég, teljesen olyan a hangja, mint a filmben! De nem tökéletes a kép, amíg mind a hat hátsó lámpa

A filmben a valósághoz képest véletlenszerű az utcák sorrendje. Felvették a jeleneteket, és a lehető leglátványosabban összevágták őket

Lemattították a krómozást a lökhárítókon a forgatás előtt. Nem akartak csillogó autót

fel nem gyullad. Ez nem akármilyen autó, akármilyen helyen, ez itt az autórakongók Szent Grálja. Sean továbbra is úgy viselkedik, mintha ez a legátlagosabb dolog lenne a világon.

Odagurul egy üres parkolóhelyre, hogy átadja az autót, amelyért annyit rajongtunk a tévé előtt. Aki nem tudja, miről van szó, könnyen összetévesztheti a GT-t egy rommal. A festés fakó, a lökhárítók rozsdásak. Nekünk viszont a gyermeki álmom. A hátsó ülésen észreveszek egy takarót. „Ennek mindig az autóban kell lennie” – mondja Sean. „Ha egy csepp eső esik, azonnal rá kell terítened az autóra, akár benne vagyok, akár nem.” Morgással kezdünk rájönni, mivel van dolgunk. Ez nem egy restaurált autó, ez egy gondnok munkaadó. Sean Kiernan: kurátor, gondnok. Hogy jutott ide?

Titkot tartani

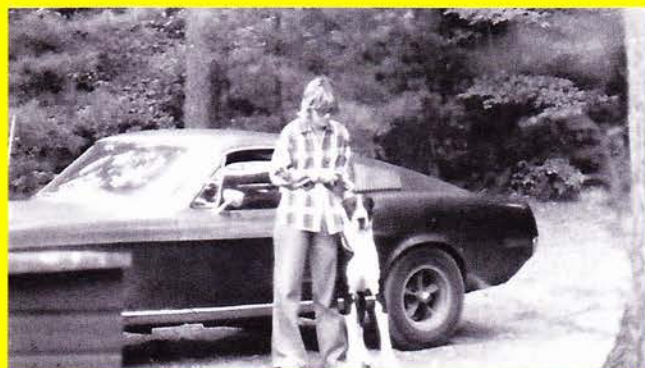
Egy évvel édesapja halála után, 2015-ben Sean Kiernan megörökölte a sokat vágyott, legendás Bullittot. Egy autópári festékeket gyártó vállalatnál dolgozott Nashville-ben, és egyszer épp úton volt a területi értékesítővel, egyben főnökével, Casey Wallace-szal. Wallace érdeklődött tőle az apjától örökölt autóról. Sean említette, hogy egy 1975-ös Porsche és egy 1968-as Mustang GT 390 Fastback, és leesett az álla, amikor főnöke rávágta: „majdnem, mint a Bullitt Mustang”.

Sean attól tartott, hogy lebukik, főnöke pedig elmesélte, hogy régi terve egy film, amely a San Francisco-i zsaru eltűnt Mustangjáról szól. Erre mekkora az esély? A főnök egy titkos rajongója „A” filmnek?

„Apám halála óta akkor először éreztem, hogy ott van velem. Úgy éreztem, ez a megfelelő pillanat, hogy elmondjam a nagy titkomat, amelyet addig őriztem” – mondja Sean. Kiernan, Wallace és filmes üzleti partnere, Ken Horstmann közösen megtervezték az imádott klasszikushoz illő leleplezést.

„Elengedhetetlen volt, hogy az autót egy harmadik fél is hitelesítse” – teszi hozzá Kiernan később. Horstmann

összekötötte Seant a Ford Performance PR-menédszerével, John Clorral, aki gyorsan elindította az ügyet. Kevin Marti nemcsak utángyártott Ford alkatrészekkel kereskedik, hozzáférése van a világ egyetlen olyan gépjármű-adatbázisához, amelyben megtalálhatók az amerikai Ford gyártási információi minden 1967 és 2014 között készült autóról. Marti először 2016 májusában látta a Bullitt 559-est. Miután

Családi fotó a régi időkből

megvizsgálta a különböző áruklódó forgatási sérüléseket, megerősítette a Bullitt származását. John Clor javaslatára összekötötték Seant Mike Berardival, egy már visszavonult Ford-igazgatóval, aki segített a csapatnak a Ford központjával közösen megszervezni a 1968-as visszatérését a 2019-es Bullitt Special Edition Mustang bemutatójával együtt a 2018-as Detroiti Autószalonon. Csatlakozott hozzájuk a Historic Vehicle Association (az Egyesült Államok veteránautós-szövetsége), az ő segítségével mindent dokumentáltak, s az adatok bekerültek a Kongresszusi Könyvtárba – ez eddig összesen két tucat autóról mondható el.

A nagy visszatérést megelőző évben a Bullitt a Ford dearborni központjában rejtőzött. Egészen 2018. január 14. reggeléig, amikor Sean Kiernan beült a kormányhoz a sötét függönyök mögött, aztán valaki elindította a zenét, majd bekibált, hogy „Fények, kamera... és felvételi”

WARNER BROS. INC.
4000 WARNER BLVD. • SUITE 1000, CALIFORNIA 91305 • (818) 842-9111
CABLE ADDRESS: WARNER

April 16, 1970

TO: KAREN LYNN COOPER

This will certify that the green Ford Mustang shown was used in the theatrical motion picture entitled "BULLITT," engine number 390155559, bearing California license plates 559 590, was purchased from the Ford Motor Company by an employee in our Film Editorial Department, Mr. Robert H. Ross, in the picture "BULLITT," California license plates 559 590 were used on the car.

Yours very truly,
WARNER BROS. INC.

By: *Robert H. Ross*
ROBERT H. ROSS
Head, Transportation Department

A filmgyár igazolása
az autó eredetéről

2018. december

Minden úgy maradt, ahogy volt

Miután véget ért a forgatás, az 559-est eladták – az eredeti, filmes sérülésekkel együtt – Robert Rossnak, a Warner Brothers egyik munkatársának. Ross nem sokkal később eladta egy New Jersey-i rendőrségi detektívnek, Frank Marrancának, nála volt egészen 1974-ig. A Road & Track magazinba mindössze egy ötsoros hirdetéssel, kép nélkül került be. Sean édesapja, Robert Kiernan családi autónak vásárolta, egy öregedő MGB GT helyére. „Először egy GT 350-est keresett édesapám” – magyarázza Sean. „Az autót úgy hirdették, hogy ez az eredeti modell a filmből, úgyhogy fel sem merült bennünk, hogy ne így lenne. Akkoriban a filmes autók nem jelentettek sokat. Apám leginkább azt szerette benne, hogy jól ment és jól kezelhető volt. A hetvenes években anyukám, Robbie használta munkába járásra, a katolikus iskolába. Mesélte, hogy a nővérek mindig távolról hallották, ha jött, és mondták, „Ó, ez Robbie lesz”.

1977-ben levelet kapott a család Steve McQueentől, akinek akkor épp a szakadékszélén állt a házassága Ali McGraw-val. Steve azon volt, hogy összegyűjtse az élete során számára fontossá vált dolgokat. Szerette volna visszavásárolni a Mustangját, de a vásárlás nem a legjobb kifejezés. „Nem akart fizetni érte, felajánlotta, hogy egy megfelelő autóra becserélné. Apám udvariasan visszautasította” – meséli Sean vigyorogva.

1980-ban a Bullitt kényszerpihenőre vonult Kiernan New Jersey-i otthonában, vál-

tóhiba miatt. „Apukám akkor vett egy 1981-es Plymouth Horizont – amely azóta szintén megvan nálam.” A Bullitt évtizedekig állt a ponyva alatt, és egyre kevesebben tudtak a létezéséről. „Nekünk mindig ott volt. Régebben családtag, mint én” – meséli Sean, aki 1981-ben született. Ő és édesapja, Rob mindketten autórajongók voltak, főleg a Mustangoké. Az utolsó közös élményük a helyi Cars & Coffee esemény volt, négy évvel ezelőtt. „Másnap meghalt – hirtelen és váratlanul, mindössze 66 évesen” – meséli Sean.

Mindeközben San Franciscóban a sokat látott tulajdonos kezdi átérezni a pillanatot. „Apukámmal mindig is rendbe akartuk hozatni a Bullittot, de az évek során valahogy nem jutottunk el odáig” – mondja. Ennek az autónak a feltámadása több mint egy legenda újjászületése. A közönségnek ez mindig is Steve McQueen Mustangja volt, de Seannak ez elsősorban az édesapja autója.

Morgan, a fotósunk készen áll az indulásra, akárcsak Sean. Annak ellenére, hogy nem filmet forgatunk, tehát a sebesség és a hang nem annyira lényeges, Sean úgy lép rá a gázra, mintha forognának a kamerák. „Nem bírtam megállni” – mondja. „Egyszerűen hallanom kellett ezt a hangot.” Következik a Filbert Street, háttérben a Larkin az Alcatrazzal. A filmben a helyszínek sorrendje egyébként teljesen értelmetlen. Az üldözés során egyszer az autók a 20. utcán vannak délen, aztán mennek a Golden Gate Bridge felé, de nem hajta-

A hadnagy (Steve McQueen) hazatér

nak rá a hídra. Ez is olyan dolog, mint a filmben a Charger hatszor elrepülő díszlámpája, és az újra és újra felbukkanó kis zöld VW Beetle.

Az utolsó helyszínünk a Taylor Street 1153., Frank Bullitt hadnagy háza. Már dél van és megjelenik egy rakás turista Morgan és az autó körül. Sean észrevehetően ideges, túl sok lehetséges károkozó autó és ember van a közelben. Gyorsan lelépünk, a Bullitt bálja véget ér.

Ahogy Sean lecsukja az utánfutó hátulját, mond valamit, amitől minden értelmet nyer. Amikor januárban bemutatták az autót a Detroiti Autószalonon, Molly McQueen azt mondta neki: „Steve-nek tetszene, ahogy bántok az autóval. Jó kezekben van nálatok.” ●